

Liisa Kokkonen ja Johanna Holvikivi

A
AATOS
-artikkelit

Opiskelijoiden ja alumnien toiveet kuntoutuksen opintojen tulevaisuudesta

Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja

Liisa Kokkonieni
Johanna Holvikivi

Tutkimusraportti

Opiskelijoiden ja alumnien toiveet kuntoutuksen opintojen tulevaisuudesta

METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUSARJA

© Liisa Kokkonieniemi, Johanna Holvikivi & Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kustantaja
Metropolia Ammattikorkeakoulu 2018

Taitto
Ronja Nurmi, Valovirta Design

Kannen kuva
Kuntoutuksen YAMK-tutkinnon opetustilanne. Kuvaaja Liisa Kokkonieniemi.

ISBN 978-952-328-070-0 (PDF)

ISSN 1799-604X (PDF)

www.metropolia.fi/julkaisut

SISÄLLYS

TAULUKOT JA KUVIOT	2
1 JOHDANTO	3
2 KYSELYLOMAKE JA AINEISTONKERUU	4
2.1 Kyselyyn vastaajat.....	4
2.2 Kyselylomake.....	5
2.3 Aineiston keruu	8
2.4 Aineiston käsittely.....	8
3 KUNTOUTUSALAN OPINTOJEN VAHVUUDET.....	10
4 KEHITTÄMISTYÖN KESKEISIMMÄT TEEMAT	11
4.1 Oman ammatin ydinosaaminen	12
4.2 Harjoittelut.....	14
4.3 Monialainen yhteistyö	14
4.4 Opintojen sisällöt	16
4.5 Verkko-opetus.....	17
4.6 Vuorovaikutustaidot	18
5 SUJUVUUS SUORITTAÄ OPINTOJA ERI AMMATTIKORKEA- KOULUJEN VÄLILLÄ.....	19
6 YHTEENVETO	22
7 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	23
LÄHTEET.....	24
LIITTEET	27

TAULUKOT JA KUVIOT

TAULUKOT

Taulukko 1.

Kolme tärkeintä oman ammatin ydinosaamisen kehittämisen teemaa

Taulukko 2.

Monialaisesti toteutettavan työn tärkeys kehittämistyössä

Taulukko 3. Kehittämiskohteiden tunnistamisen ja ratkaisuiden etsimisen tärkeys

Taulukko 4. Mahdollisuus suunnata kuntoutusalan opintoja oman kiinnostuksen mukaisesti

Taulukko 5. Vuorovaikutustaitojen tärkeys kuntoutusalan opintojen kehittämisessä

KUVIOT

Kuvio 1.

Tutkintokohtaiset vastausprosentit

Kuvio 2.

Oman ammatin ydinosaaminen

Kuvio 3.

Oletko tutustunut muiden AMK:den kuntoutusalan opintotarjontaan

Kuvio 4.

Oletko suorittanut kuntoutusalan opintoja muissa AMK:ssa

1 JOHDANTO

Tämä raportti on yhteenveto kuntoutusalan osaamiskeskittymäverkoston syksyllä 2017 toteuttamasta opiskelija- ja alumnikyselystä. Verkostoon kuuluu 15 suomalaista ammattikorkeakoulua, joissa järjestetään kuntoutusalan eri tutkintoja. Kuntoutusalan osaamiskeskittymän verkoston työskentelyssä nähtiin tärkeänä, että opiskelijanäkökulma ja ääni tulevat esille osana verkoston työskentelyä. Alempaa korkeakoulututkintoa opiskelevien toiveita ja ajatuksia päätettiin selvittää laatimalla valtakunnallinen opiskelijakysely syksyllä 2017. Kyselyn suunnitteluvaiheessa valmistuneiden näkökulma koettiin myös merkityksellisenä, joten kyselyn vastaajaryhmäksi laajentui kuntoutusalan opiskelijat ja alumnit. Osallistumismahdollisuutta tarjottiin verkoston ammattikorkeakouluille ja 12 niistä osallistui kyselyyn. Osallistujina olivat: Jyväskylän -, Kaakkois-Suomen -, Karelia-, Lahden -, Lapin -, Laurea-, Metropolia -, Oulun -, Satakunnan -, Savonia -, Tampereen ja Turun ammattikorkeakoulu.

Kyselyn tavoitteena oli selvittää ”Minkälaisia toiveita opiskelijoilla ja alumneilla on liittyen uudenlaisen osaamisen saavuttamiseen kuntoutusalan opinnoissa sekä joustavaan opintojen suorittamiseen ammattikorkeakoulujen välillä?” Opiskelijakysely toteutettiin, sillä haluttua informaatiota ei aiempien kyselyiden kautta ole koko Suomen mittakaavassa kartoitettu. Kyselyyn vastaamista tarjottiin osallistuneissa ammattikorkeakouluissa pääsääntöisesti yhdelle opiskelijaryhmälle yhtä tutkintoa kohden. Vastauksia kertyi yhteensä 168.

Kyselyn väittämien ja kysymysten laatimisessa hyödynnettiin Opetus- ja kulttuuriministeriön (2017) korkeakouluvisio 2030 työskentelystä julkaistuja koosteita, aikaisempia verkoston tuottamia raportteja sekä oman ammatin ydinosaamisen määrittelyä (CAOT 2002; mukaillen Holvikivi 2017). Visiotyöstä nousseita teemoja olivat muun muassa joustavien ja yksilöllisten opintopolkujen rakentaminen sekä korkeakoulujen koulutustarjonnan joustava eri käyttäjäryhmien hyödyntäminen, monialainen työ, digitalisaatio, yrittäjäisyys sekä elinikäisen oppimisen taidot. Visiotyössä on erityisen tärkeänä nähty koulutuksen kehittäminen opiskelijalähtöisesti (OKM 2017). Opiskelijakyselystä vastasi kehityspäällikkö Johanna Holvikivi Metropolia Ammattikorkeakoulusta ja kyselyn toteutti korkeakouluharjoittelija Liisa Kokkonen. Metropolia Ammattikorkeakoulun sisäistä opettajatyöryhmää hyödynnettiin kyselyn valmisteluvaiheessa. Lisäksi käyttäjälähtöisyys pyrittiin varmistamaan käymällä opiskelijoiden kanssa keskustelua.

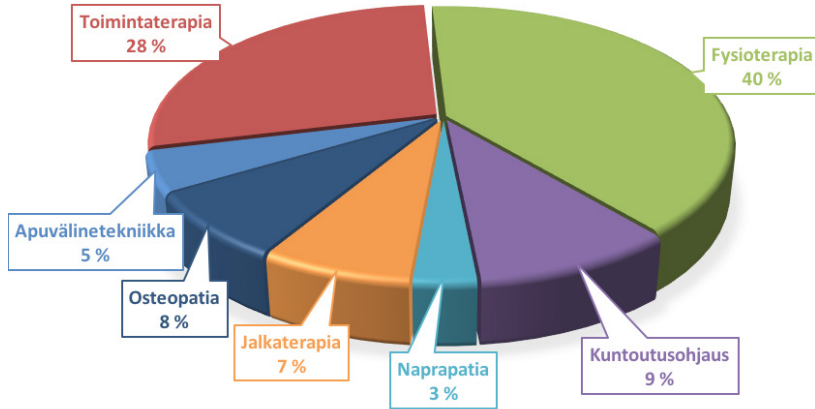
Kyselyyn vastanneet nostivat esille kuntoutusalan koulutuksen vahvuuksina opettajien vahvan ammatillisen osaamisen sekä harjoittelut. Kuntoutusalan koulutuksen kehittämiskohteiksi toivottiin oman ammatin kuntoutusosaamisen selventämistä, harjoitteluiden kehittämistä, monialaisen yhteistyön laajentamista sekä mahdollisuutta suorittaa kuntoutusalan opintoja toisissa ammattikorkeakouluissa.

2 KYSELYLOMAKE JA ARKISTONKERUU

2.1 KYSELYYN VASTAAJAT

Kyselyn kohderyhmänä toimivat kuntoutusalan alempaa korkeakoulututkintoa suorittavat kolmannen ja neljännen vuoden opiskelijat sekä kuntoutusalan alumnit. Kuntoutusalan opiskelijoilla tarkoitettiin apuväline-tekniikan, fysioterapian, jalkaterapian, kuntoutusohjauksen, naprapatian, osteopatian sekä toimintaterapian opiskelijoita. Vastauksia saatiin jokaisesta tutkinnosta ja yhteensä niitä kertyi 168. Suurin osa vastaajista oli kolmannen vuoden opiskelijoita 61,7%. Neljännen vuoden opiskelijoita vastaajista oli 16,2% ja alumneja 22,2%. Suurimmat vastaajaryhmät olivat fysioterapian (39,9%) ja toimintaterapian (28%) opiskelijat. Kyselyn tavoitteena oli selvittää valtakunnallisesti opiskelijoiden ja alumnien toiveita, joiden tuloksissa ei eritellä ammattikorkeakoulukohtaisesti vastausprosentteja.

VASTAAJIEN TUTKINNOT

Kuvio 1. Tutkintokohtaiset vastausprosentit

2.2 KYSELYLOMAKE

Kysely toteutettiin sähköisellä kyselylomakkeella hyödyntäen Google Formsia ja jokainen kysymys määriteltiin pakolliseksi vastata. Kyselylomake jaettiin viiteen osioon taustatietojen lisäksi. Kyselylomakkeen kahden ensimmäisen osion tavoitteena oli selvittää opiskelijoiden ja alumnien näkökulma kuntoutuksen opintojen kehittämiseen yksittäisen ammattikorkeakoulun osalta. Kolmannessa osassa tavoitteena oli selvittää vastaajien näkökulma kuntoutuksen opintojen kehittämiseen, kun opintoja järjestetään ammattikorkeakoulujen välisenä yhteistyönä. Neljännessä osiossa tavoitteena oli selvittää, miten sujuvaa kuntoutuksen opintojen suorittaminen toisessa ammattikorkeakoulussa kyselyn laatimisen aikaan oli.

Ensimmäisessä osiossa esiteltiin oman ammatin ydinosaamisen osa-alueita ja vastaajaa pyydettiin asettamaan tärkeysjärjestykseen kolme keskeisintä ydinosaamisen aluetta, joihin tulisi kuntoutusalan opinnoissa keskittyä tulevaisuudessa enemmän. Väittämien muotoilussa hyödynnettiin oman ammatin ydinosaamisen määrittelyä (CAOT 2002; mukaillen Holvikivi 2017). Ammatillisuuden osa-alueella tarkoitettiin, että ammatinharjoittaja noudattaa ammattieettisiä ohjeita ja sitoutuu toimimaan oman osaamisensa avulla oikeudenmukaisuutta ja asiakkaiden hyvinvointia vaahtien (CAOT 2002, 3;10). Vuorovaikutustaitojen osa-alueella tarkoitettiin,

että kuntoutusalan ammattilainen on vuorovaikutuksen mahdollistaja ja sen rakentaja suhteessa asiakkaaseen, että työyhteisöön (CAOT 2002, 2;7). Oman osaamisen osa-alueella tarkoitettiin, että työ pohjautuu tutkimuksellisesti tuotettuun ja kokemusperäisesti rakentuneeseen tietoon sekä hyviin ammatinharjoittamisen käytänteisiin. Oman osaamisen tulisi myös olla jatkuvan arvioinnin ja kehittämisen kohteena kriittistä arviointia, reflektointia ja elinikäisen oppimisen taitoja käyttämällä (CAOT 2002, 3;9-10).

Kuvio 2. Oman ammatin ydinosaaminen (CAOT 2002; mukailten Holvikivi 2017)

Yhteistyötaitojen osa-alueella tarkoitettiin, että ammatillinen yhteistyö on tavoitteellista, osallisuutta rakentavaa ja useissa eri konteksteissa samanaikaisesti tapahtuvaa työtä, jossa toimijoilla on erilaisia rooleja (CAOT 2002, 3;8). Muutosagentti osa-alueella tarkoitettiin, että kuntoutusalan ammattilaiset käyttävät asiantuntijuuttaan vaikuttaakseen vastuullisesti ammatilansa ja työorientaationsa kehittämiseen. He edistävät yhdessä asiakkaiden kanssa tai heidän puolesta myönteistä muutosta niin asiakassuhteessa kuin laajemmin yhteiskunnan eri areenoilla (CAOT 2002, 3;9). Käytännön johtamisen osa-alueella tarkoitettiin, että johtaminen ilmenee kykynä vahvistaa ja kehittää omaa ammatinharjoittamista, kuten priorisoimisen ja resurssienhallinnan taitoina sekä tehokkaiden työtapojen omaksumisena (CAOT 2002, 3;9).

Kyselylomakkeen toinen ja kolmas osio koostui väittämistä, joihin vastattiin asteikolla 1 erittäin tärkeä - 2 tärkeä - 3 vähän tärkeä - 4 ei tärkeä. Väittämien teemat liittyivät kuntoutusalan opintojen kehittämiseen. Teemat käsittelivät moniammatillisen työn harjoittelua, vapaavalintaisuuden lisäämistä opinnoissa, yrittäjyyttä, digitalisaatiota, vuorovaikutustaitoja ja elinikäisen oppimisen taitoja. Liiketalousosaaminen, digitalisaatio, oppimaan oppiminen ja elinikäisen oppimisen avaintaidot määriteltiin kyselylomakkeeseen (Näsi & Neilimo 2006; VM 2017; Hautamäki, Scheinin & Kupiainen 2000; Opetushallitus 2017; EUR-lex 2016).

Kyselyn kolmannessa osiossa opiskelijaa pyydettiin arvioimaan, miten tärkeitä eri vaihtoehdot ovat kehittämistyössä, kun ajatellaan joustavaa kuntoutusalan opintojen suorittamista ammattikorkeakoulujen välillä. Väittämät liittyivät mahdollisuuteen osallistua toisen ammattikorkeakoulun lähiopetus- tai etäopetusjaksolle, kansainvälisessä yhteistyössä toteutettaviin opintoihin, vaihto-opiskelukohteiden lisäämiseen ja osallistumiseen opintojaksoille, jotka ammattikorkeakoulut järjestävät yhteistyössä. Kyselylomakkeen neljännessä osiossa opiskelijaa pyydettiin vastaamaan, onko hän tutustunut muiden ammattikorkeakoulujen kuntoutusalan opintojen opintotarjontaan ja onko hän suorittanut kuntoutusalan opintoja muissa ammattikorkeakouluissa.

Kyselyn viides osio koostui avoimista kysymyksistä, jossa opiskelijaa pyydettiin kirjoittamaan kolme keskeisintä asiaa tiivistetysti. Ensimmäisessä avoimessa kysymyksessä opiskelijaa pyydettiin kirjoittamaan oman koulutuksen osia, jotka vahvistavat kuntoutuksen osaamista. Toisessa avoimessa kysymyksessä opiskelijaa pyydettiin kirjoittamaan kuntoutusalan opinnoille kehitysideoita, jotka mahdollistaisivat parempaa kuntoutuksen osaamista. Kolmannessa avoimessa kysymyksessä kysyttiin, mitä opintoja opiskelija olisi kiinnostunut suorittamaan muissa ammattikorkeakouluissa.

Taustatiedoissa pyydettiin ilmoittamaan vastaajan oppilaitos, tutkinto ja opintojen vuosi. Kyselylomakkeen esittelyssä määriteltiin, että opiskelijakyselyn tavoitteena on selvittää, minkälaisia toiveita opiskelijoilla ja alumneilla on liittyen uudenlaisen osaamisen saavuttamiseen kuntoutusalan opinnoissa sekä joustavaan opintojen suorittamiseen ammattikorkeakoulujen välillä. Vastaaajaa pyydettiin huomioimaan, että kyselyn tavoitteena oli kuulla opiskelijoiden toiveita kuntoutusalan opinnoista, ei koko tutkinnosta.

2.3 AINEISTON KERUU

Kuntoutusalan osaamiskeskittymäverkoston opiskelija- ja alumnikysely toteutettiin syyskaudella 2017. Kyselyn tavoite ja lomake muotoiltiin syyskuun aikana ja aineistoa kerättiin 24.10.-21.11.2017.

Kyselyyn osallistuneissa ammattikorkeakouluissa kyselyä jaettiin pääsääntöisesti yhdelle opiskelijaryhmälle. Kyselyyn osallistuneet oppilaitokset valitsevat yhden opiskelijaryhmän (3. tai 4. vuosikurssi) ja opettaja tai osaamiskeskittymäverkoston edustaja välitti heille kyselyn viestin ja saatekirjeen. Kohdennettuun aineiston keruuseen päädyttiin osin aikataullisista syistä ja osin tavoitteesta saada vastauksia pidempään opiskelleilta. Kohdentaminen vaikutti olennaisesti otoksen kokoon.

Alumneja lähestyttiin seitsemän ammattikorkeakoulun alumninyhteys henkilöiden tai alumniyhdistysten kautta. Viesti kyselystä ja saatekirje jaettiin Facebook-ryhmissä, alumnien sähköpostilistoilta tai mahdollisuuksien mukaan ammattikorkeakoulujen alumneille lähettämässä kuukausikirjeissä. Alumnien tavoittaminen oli haasteellisempaa, sillä heitä ei pystytty lähestymään suoraan tietosuojasyistä sekä kaikilla korkeakouluilla ei ole systemaattista alumniverkostoa.

2.4 AINEISTON KÄSITTELY

Kyselyyn vastattiin sekä väittämien että avoimien vastausten muodossa. Väittämien osalta tarkasteltiin, mihin vastattiin useimmiten erittäin tärkeä tai tärkeä. Tuloksiin on nostettu niiden väittämien teemat, joita vähintään 75% vastaajista piti erittäin tärkeänä tai tärkeänä kuntoutusalan koulutuksen kehittämisessä. Kolmannen ja neljännen vuoden opiskelijoiden vastauksia verrattiin alumnien vastauksiin, mutta selkeitä eroja vastauksissa ei löytynyt. Varsinaiseen vertailuasetelmaan olisi myös tarvittu enemmän alumnien vastauksia.

Avoimet vastaukset koottiin Excel-tilukoon, johon ne jaettiin teema-kohtaisesti. Moni avoimista vastauksista liittyi kyselylomakkeen väittämiin ja niitä on nostettu tuloksiin tuomaan esille opiskelijoiden ja alumnien toiveita aiheesta. Avoimissa vastauksissa nousi kaksi teemaa keskeisesti esille, joita ei kyselyssä väittämätasolla käsitelty: harjoittelut sekä verkko-opinnot. Toiveet nostettiin tulososioon omiksi kappaleiksi.

Raportin tulososa on jaettu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa käsitellään avoimista vastauksista keskeisesti esiin nousseita kuntoutusalan koulutuksen vahvuuksia. Toisessa osiossa käsitellään kehittämisen teemo-

ja, mitkä liittyvät yksittäisen ammattikorkeakoulun osalta kuntoutuksen opintojen kehittämiseen. Kolmannessa osiossa käsitellään kehittämisen teemoja, mitkä liittyvät ammattikorkeakoulujen yhteistyössä järjestämiin opintoihin tai mahdollisuuksiin suorittaa kuntoutusalan opintoja toisissa ammattikorkeakouluissa.

Tuloksissa pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Minkälaisia toiveita opiskelijoilla ja alumneilla on uudenlaisen osaamisen saavuttamiseen kuntoutusalan opinnoissa?
2. Minkälaisia toiveita opiskelijoilla ja alumneilla on liittyen joustavaan opintojen suorittamiseen ammattikorkeakoulujen välillä?

3 KUNTOUTUSALAN OPINTOJEN VAHVUUDET

Kyselyn varsinainen tavoite oli kuulla opiskelijoiden ja alumnien toiveita liittyen kuntoutusalan opintojen tulevaisuuteen ja kehittämiseen. Kehittämisteeman ohella kyselyn suunnitteluvaiheessa koettiin tärkeäksi kysyä kuntoutusalan koulutuksen nykyisiä vahvuuksia, jotka olennaisesti vahvistavat kuntoutuksen osaamista. Vahvuuksia kysyttiin, sillä haluttiin tietää, mitkä asiat opiskelijoiden ja alumnien mielestä jo keskeisesti rakentavat kuntoutuksen osaamista. Vahvuuksia ei kuitenkaan haluttu määritellä tai ohjata väittämien avulla, vaan vastaajien annettiin itse määritellä ne. Vastaajat kokivat kuntoutusalan opintojen vahvuuksina harjoittelut, opettajien vahvan ammatillisen osaamisen sekä asiakaslähtöisyyden korostumisen.

”Opettajien vahva ammatillinen osaaminen välittyy opetuksessa opiskelijoille ja tämän olen kokenut suurena vahvuutena omissa opinnoissa.”

”Lähiopetus, jossa käydään käytännön opiskelua läpi, ja opettaja voi korjata ja antaa heti, kun on kysyttävää. Sekä hyvät osaavat ja taitavat opettajat jotka hankkivat uusinta tietoa, käyttöön perustuva lähdekräättinen opetus sekä monipuolinen kuntoutuksen nykytrendien tarkastelu.”

”Teoriaopetus on tietenkin a ja o, varsinkin lähiopetuksena saatu”

Opettajien vahva ammatillinen osaaminen välittyi etenkin kuntoutuksen palvelujärjestelmän tuntemuksena ja kokonaisvaltaisena lähestymistapana käsiteltäviin asioihin. Avoimissa vastauksissa tuotiin esille, että etenkin lähiopetuksessa kokeneet opettajat vahvistavat kuntoutuksen osaamista tuomalla esiin käytäntöä sekä omia näkökulmiaan. Asiakaslähtöisyydellä tarkoitettiin, että kuntoutusalan opinnoissa keskiössä on asiakkaan elämä ja arki, joka toimii perustana kuntoutukselle asetettaville tavoitteille. Harjoittelut ymmärrettiin sekä työelämäharjoitteluna että toiminnallisuutena opinnoissa. Niiden merkitystä korostettiin, sillä tekemisen ja toiston tuoma varmuus nähtiin vahvistavan omaa kuntoutusalan osaamista.

*”Keskeittyminen asiakaslähtöisyyteen; kuntoutuajan elämän ja elämäntilanteen
hahmottaminen kokonaisuutena, jolle työskentelyssä tehtävät valinnat ja
asetettavat tavoitteet pohjautuvat.”*

*”Harjoittelut, työelämän edustajien kanssa yhteistyössä järjestetyt kurssit,
tekeminen ”*

4 KEHITTÄMISTYÖN KESKEISIMMÄT TEEMAT

Opiskelijoita ja alumneja pyydettiin arvioimaan kuntoutusalan opintojen kehittämisteemojen tärkeyttä kyselyn ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa osiossa. Avoimissa vastauksissa oli mahdollista esittää toiveita ja ajatuksia, jotka eivät vielä olleet tulleet esille tai joiden merkitystä haluttiin korostaa.

Opiskelijat ja alumnit (vähintään 75% vastaajista) kokivat etenkin oman kuntoutusosaamisen vahvistamisen, monialaisen yhteistyön lisäämisen, kuntoutusalan kehittämiskohteiden tunnistamisen, mahdollisuuden suunnata opintoja oman kiinnostuksen mukaisesti ja vuorovaikutusosaamisen syventämisen erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Kuntoutuksen opintoihin toivottiin enemmän harjoittelua, toiminnallisuutta ja tekemistä sekä verkko-opintojen kehittämistä.

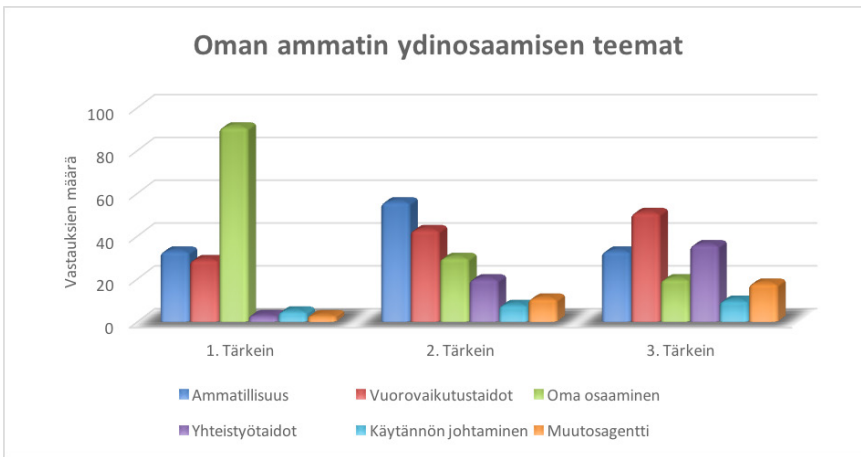
Kyselyn vastaukset jakautuivat tasaisemmin oppimaan oppimisen sekä elinikäisen oppimisen taidoissa, digitalisaation hyödyntämisessä ja yhteiskunnallisten muutosten käsittelyssä. Esimerkiksi elinikäisen oppimisen taitojen konkretisoimista opinnoissa 26,5% piti erittäin tärkeänä, 37,6% tärkeänä, 31,8 vähän tärkeänä ja 4,1% ei-tärkeänä. Muutama avoin vastaus liittyi sote-uudistukseen, jota toivottiin käsiteltävän enemmän opinnoissa. Muut edellä mainitut teemat eivät nousseet avoimissa vastauksissa keskeisesti esille. Yrittäjyyttä käsitelleet kehittämisteemat arvioitiin useimmiten suhteessa muihin kehittämisenteemoihin vähän tärkeäksi tai ei tärkeäksi. Esimerkiksi liiketoimintaosaamisen vahvistamista piti puolet (50,6%) vastaajista vähän tärkeänä tai ei-tärkeänä. Muutamassa avoimessa vastauksessa toivottiin, että yrittäjyyttä käsiteltäisiin enemmän kuntoutusalan yrittä-

yytenä kuin yleisinä yrittäjyysvalmiuksina. Yrittäjyys oli ainoa teema, jota avoimissa vastauksissa toivottiin vähennettävän opinnoista.

”Vähemmän pakollisia yrittäjyys opintoja”

”Vähemmän innovaatio yms. kursseja, jotka eivät liity ammattiin”

4.1 OMAN AMMATIN YDINOSAAMINEN

Taulukko 1. Kolme tärkeintä oman ammatin ydinosaamisen kehittämisen teemaa

Opiskelijoita ja alumneja pyydettiin asettamaan oman ammatin kuntoutuksen ydinosaamisen kehittämisteemoja tärkeysjärjestykseen kuntoutuksen opintojen kehittämisessä. Teemoja olivat ammatillisuus, vuorovaikutustaidot, oma osaaminen, yhteistyötaidot, käytännön johtaminen ja muutosagentti. Niistä oma osaaminen, ammatillisuus, vuorovaikutustaidot ja yhteistyötaidot olivat tärkeimpinä pidettyjä kehittämisen teemoja.

Oman osaamisen kehittäminen kuntoutusalan opinnoissa koettiin selkeästi tärkeimmäksi teemaksi suhteessa muihin oman ammatin ydinosaamisen teemoihin. Vastaaajista 54% prosenttia piti teemaa ensimmäiseksi tärkeimpänä kuntoutuksen opintojen kehittämisessä. Oma osaaminen määriteltiin työnteoksi, joka pohjautuu tutkimuksellisesti tuotettuun ja kokemukseräisesti rakentuneeseen tietoon sekä hyviin ammatinharjoit-

tamisen käytänteisiin. Oma osaamisen tulisi olla jatkuvan arvioinnin ja kehittämisen kohteena kriittistä arviointia, reflektointia ja elinikäisen oppimisen taitoja hyödyntämällä. (CAOT 2002,3;9-10.) Avoimissa vastauksissa täydennettiin teemaa tuomalla esiin, että kuntoutuksen osaaminen ei välttämättä tunnu selvältä asialta ja kuntoutuksen käsite vaatisi tarkennusta. Kuntoutuksen osaaminen näyttäytyi osalle vastaajista erilliseltä osalta oman ammatin näkökulmasta.

”Ajatus ei ole vielä kirkastunut, että mitä osaamista oman ammatin puolesta tarvii kuntoutuksessa”

”Vois kehittää opintoja siten, että muodostuu kuva siitä mitä mitä pitäis osaa”

”Mitä kaikkea kuntoutuksella tarkoitetaan?”

”Oman ammatin integroiminen kuntoutusalaan, nyt tuntuu jotenkin irralliselta”

Ammatillisuus arvioitiin toiseksi tärkeimmäksi kehittämisteemaksi. Kolmasosa vastaajista (33,3%) piti ammatillisuutta toiseksi tärkeimpänä kehittämisen teemana. Se määriteltiin aiemmin niin, että ammatinharjoittaja noudattaa ammattieettisiä ohjeita ja sitoutuu toimimaan oman osaamisensa avulla oikeudenmukaisuutta ja asiakkaiden hyvinvointia vaalien (CAOT 2002, 3;10). Avoimissa vastauksissa ammatillisuuden teemaa täydennettiin käsittelemällä asiakaslähtöisyyttä, joka määriteltiin myös kuntoutusalan koulutuksen vahvuudeksi. Vastaajat toivoivat, että asiakaslähtöisyyttä edelleen syvennettäisiin opinnoissa ja tuotaisiin enemmän käytännön tasolle. Noin kolmasosa vastaajista (30%) arvioi vuorovaikutustaidot kolmanneksi tärkeimmäksi kehittämisen teemaksi.

Käytännön johtaminen sekä muutosagentti eivät teemoina nousseet opiskelijoiden ja alumnien kehittämistoiveissa keskeisiksi. Avoimissa vastauksissa johtaminen ei teemana noussut esille kertaakaan. Muutosagenttiin kytkeytyvä yhteiskunnallinen vaikuttaminen nousi esille muutamissa avoimissa vastauksissa. Niissä toivottiin, että kuntoutusta ja eri tutkintojen tuomaa osaamista tuotaisiin vahvemmin julki.

”Ehkä tuoda enemmän julki median kautta mitä kuntoutus tarkoittaa, nimikkeitä ja niiden sisältöä. Ihmiset sekoittavat meidät selkeästi keskenään”

”Korostaa kuntoutuksen merkitystä koko yhteiskunnalle. Kuntoutusta on pystyttävä entistä enemmän perustelevaan. Myös kuntoutuksen ammattilaisten tulisi pohtia, miten kuntoutus saataisiin kaikille ihmisille oikeudeksi.”

4.2 HARJOITTELUT

Avoimissa vastauksissa käsiteltiin paljon teorian ja harjoittelun välistä suhdetta kuntoutusalan opinnoissa. Harjoittelut nimettiin yhdeksi kuntoutusalan osaamista vahvistaviksi tekijöiksi ja niitä toivottiin vielä kehitettävän entisestään. Vastaajat määrittivät harjoittelun työelämäharjoitteluita monipuolisemmaksi. Se ymmärrettiin tekemisenä, toimintana sekä teorian ja käytännön yhdistymisenä niin opetustilanteissa kuin suuremmissa kuntoutusalan opintoihin liittyvissä projekteissa. Harjoitteluna nähtiin opetuksessa käytävät asiakascase-tehtävät, tekeminen ja taitojen harjoittelu, joiden tavoitteet kumpuavat työelämästä. Harjoittelun osuutta toivottiin lisäävän etenkin opetustilanteissa.

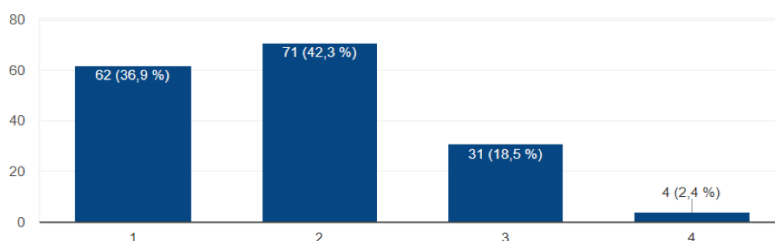
”Enemmän menetelmiä mukaan oppitunneille ja tekemistä”

”Enemmän teorian ja käytännön yhdistämistä asiakascase-muodossa tunneille”

”Vielä enemmän työelämäyhteistyötä. Lisäksi harjoituskoulu -tyyppinen systeemi voisi olla hyvä, jossa opintojaksot harjoitellaan oikeiden asiakkaiden kanssa koululla, tarjoten kuntoutuksen palveluita opiskelijoiden tekemänä”

4.3 MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Monialainen yhteistyö ja sen harjoittelu koettiin kuntoutusalan opintojen kehittämisessä tärkeäksi ja avoimissa vastauksissaan opiskelijat ja alumnit kertoivat kokevansa sen toistaiseksi riittämättömäksi. Avoimissa vastauksissa arvioitiin, että hyvä vaihe eri alojen monialaiselle yhteistyölle olisi opintojen loppuvaihe. Toisaalta vastauksissa tuotiin esille jokaisen ammatikorkeakoulun tuottamaa erityisosaamista, jolloin monialaisuuden ohella toivottiin samaa tutkintoa opiskelevien valtakunnallista yhteistyötä. Vastaajista suurin osa (79,2 %) piti monialaisen työn kehittämistä kuntoutusalan opinnoissa erittäin tärkeänä tai tärkeänä.

Taulukko 2. Monialaisesti toteutettavan työn tärkeys kehittämistyössä

Monialaista yhteistyötä hoitotyön ja sosiaalialan opiskelijoiden kanssa toivottiin, sillä sen nähtiin tuovan kaivattua laajempaa näkökulmaa kuntoutukseen. Pieni osa vastaajista myös toivoi monialaisesti toteutettavaa yhteistyötä tekniikan ja kaupallisen alan opiskelijoiden kanssa, sillä se ymmärrettiin mahdollisuutena kehittää yrittäjäyysvalmiuksia ja tietoteknistä osaamista. Monialaisen yhteistyön ohella toivottiin, että olisi mahdollista syventyä vapaavalintaisina opintoina, esimerkiksi sosiaaliseen kuntoutukseen tai päihde- ja mielenterveyden opintoihin. Kuntoutujien mielen-terveys esiintyi vastauksissa, joissa opiskelijoiden ja alumnien tuli nimetä opintoja, joita he olisivat kiinnostuneita suorittamaan.

”Oman koulutusalan keuplasta ulos - monialaisten yhteistyön lisääminen”

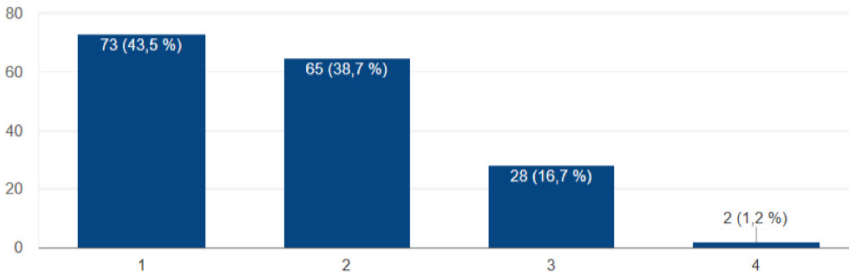
”Moniammatillisuus ei ole juuri toteutunut opintojen aikana”

”Moniammatillisia koulutuskokonaisuuksia koulutuksen loppuvaiheessa, jolloin opiskelijoilla on jo näkemys omasta alastaan”

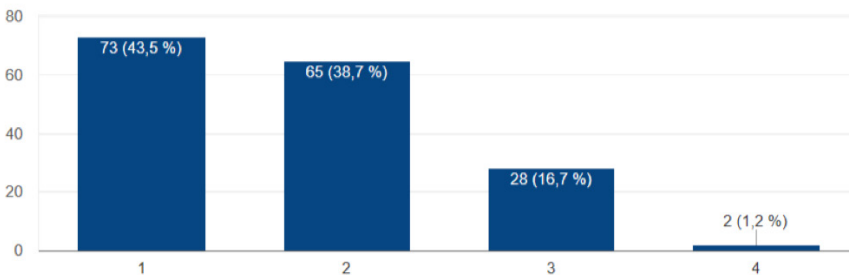
”Yhteistyötaitoja opetettaisiin esim. Eri koulujen/ alojen yhteistyöllä. Tuotaisiin näkyviin eri kouluissa olevien, samaa tutkintoa suorittavien opiskelijoiden ajatuksia yhteen”

4.4 OPINTOJEN SISÄLLÖT

Kuntoutusalan kehittämiskohteiden tunnistaminen ja ratkaisuiden etsiminen koettiin tärkeänä kehittämisen teemana. Noin puolet (46,4%) vastaajista piti teemaa erittäin tärkeänä. Avoimissa vastauksissa toivottiin teeman vahvistamista koulutuksessa, sillä vastaajat arvioivat, että tulevaisuudessa kehittämisosaamista tarvittavan vieläkin enemmän. Mahdollisuus suunnata kuntoutusalan opintoja oman kiinnostuksen mukaisesti koettiin myös tärkeänä kehittämisen teemana. 82,2 % vastaajista piti teemaa erittäin tärkeänä tai tärkeänä opintojen kehittämisessä. Avoimissa vastauksissa tuotiin esille, että kuntoutuksen opinnot koetaan suppeina ja mahdollisuus suunnata opintoja on pieni.

Taulukko 3. Kuntoutusalan kehittämiskohteiden tunnistamisen ja ratkaisuiden etsimisen tärkeys

Taulukko 4. Mahdollisuus suunnata kuntoutusalan opintoja oman kiinnostuksen mukaisesti

Vastaajat toivoivat etenkin kuntoutusprosessin opiskelua ja toimintakyvyn arviointiosaamisen syventämistä. Kuntoutuksen opintojen toivottiin käsittelevän huolellisemmin kuntoutuksen palvelujärjestelmää sekä yhteiskunnallista- ja lainsäädännöllistä taustaa. Etenkin asiakkaan näkökulmaa kuntoutuspalveluiden käyttäjänä toivottiin entisestään korostettavan. Avoimissa vastauksissa toivottiin, että järjestöjen rooli tulisi huomioida vahvemmin, sillä opetus keskittyy liikaa julkisen ja yksityisen sektorin palveluihin.

”Mahdollisuus syventyä opintojen aikana tiettyyn suuntaan, opintojaksojen yhdistäminen muiden kuntoutusalan asiantuntijoiden kanssa, yleiset lait ja säädännöt laajemmin tietoon jo koulutuksen aikana.”

” Kuntoutusprosessin opiskelemista”

”Järjestöjen ja yhdistysten osuus kuntoutuksen toteuttajana. Kuntoutusalan palveluverkostosta tietoa.”

”Toimintakyvyn arviointiosaamista syvemmäksi”

”Enemmän tietoa eri palveluista ja niiden tarjoajista, miten kuntoutusjärjestelmät toimivat”

4.5 VERKKO-OPETUS

Vastaajat toivoivat verkko-opetuksen kehittämistä. Verkko-opintojen haasteena nähtiin vuorovaikutuksen puute suhteessa opettajaan että opiskelijoihin, yksipuoliset toteuttamistavat ja liiallinen teoriakeskeisyys. Huolta herätti lähiopetuksen vähyys, jolloin esitettiin, ettei verkko-opetuksen kautta ole mahdollista saavuttaa kaikkia osaamistavoitteita. Toisaalta esitettiin, ettei verkko-opetus itsessään ole huono kehityksen suunta, vaan toteutustapoja pitäisi kehittää. Kuntoutusalan opintojen vahvuudeksi esitettiin aiemmin opettajien vahva ammatillinen osaaminen. Avoimissa vastauksissa tuotiin esille, että verkko-opinnoissa osaaminen ei aina näyttäydä yhtä vahvana.

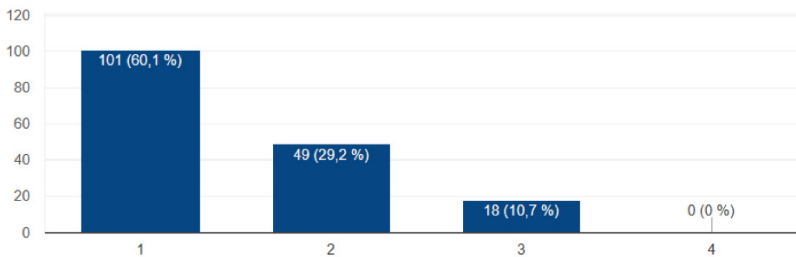
”Läbiopetusta säilytettävä! Verko-opetusta monipuolistettava (vaatii opettajilta parempaa osaamista/ymmärrystä verko-opinnoista ja teknistä osaamista)”

”Kuntoutuksessa ollaan ihmisten kanssa koko ajan tekemisessä eli pitää osata käytäntöä ja sitä ei opita verkkokursseilla.”

”Käytännön opetuksesta ei ole varaa tinkiä! Vielä enemmän läbiopetusta ja eri alojen asiantuntijoita luennoimaan. Käytännön työn opiskelu verkossa ei toimi: verkossa kaikki rikas vuorovaikutus ja keskustelu opiskelijoiden ja opettajan välillä jää olemattomaksi. Läbiopetustunneilla osallistuminen on interaktiivisempaa”

4.6 VUOROVAIKUTUSTAITOT

Vastaajista suurin osa (89,3%) piti vuorovaikutustaitojen syventämistä erittäin tärkeänä tai tärkeänä kehittämisen teemana. Vuorovaikutustaitoja käsittelevä väittämä oli ainoa, johon ei vastattu ei-tärkeä yhtään kertaa. Avoimissa vastauksissa toivottiin, että vuorovaikutustaitojen kehittäminen olisi tutustumista konkreettisiin välineisiin tai menetelmiin, kuntoutujien kohtaamisesta tulisi keskustella enemmän ja työharjoittelun tulisi aidosti mahdollistaa mukaan pääsy asiakastilanteisiin. Vuorovaikutustaitojen kehittäminen nähtiin tärkeänä teemana, sillä muuten taitojen pelätään jäävän oman persoonan varaan. Vastaajat toivoivat, että lisäkoulutusta tarjottaisiin vaihtoehtoisin kommunikaatiomenetelmiin niille, jotka sitä tarvitsevat tulevassa työssään.

Taulukko 5. Vuorovaikutustaitojen tärkeys kuntoutusalan opintojen kehittämisessä

”Vaihtoehtoiset kommunikaatiomenetelmät. Tärkeää kuntoutuksessa niiden kanssa, jotka esim. viittovat”

”Asiakkaan kohtaamisesta olisi tärkeää puhua enemmän, ja harjoitella oikeiden asiakkaiden kanssa asiakkaan kohtaamista. Velvoite työharjoittelun aikana päästä mukaan asiakastapauksiin olisi tärkeä oman osaamisen kannalta.”

”Vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä, mutta koulusta en koe saaneeni merkittäviä välineitä vaan menee luontaisella ihmistuntemuksella oman persoonan kautta nämä kohtaamiset.”

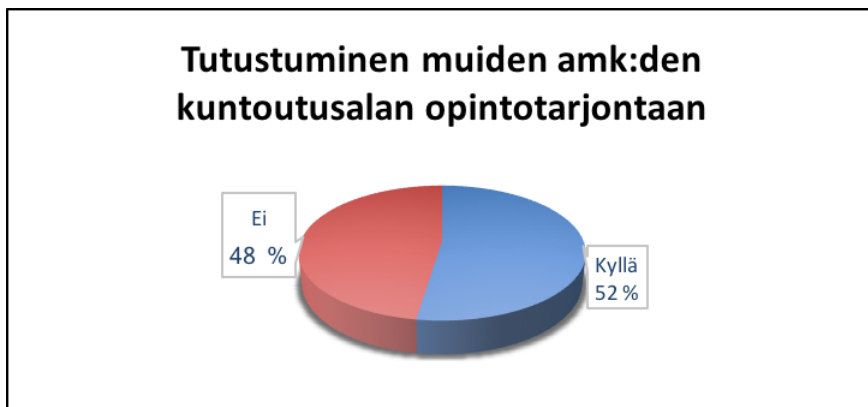
5 SUJUVUUS SUORITTA A OPINTOJA ERI AMMATTIKORKEAKOULUJEN VÄLILLÄ

Vastaajilta kysyttiin, miten tärkeänä heti pitävät eri vaihtoehtojen kehittämisen, jotta kuntoutusalan opintojen suorittaminen eri ammattikorkeakoulujen välillä toimisi sujuvasti. Reilu puolet (55%) arvioi erittäin tärkeäksi tai tärkeäksi mahdollisuuden osallistua opintojaksoille, jotka järjestetään ammattikorkeakoulujen yhteistyönä. Muutamassa avoimessa vastauksessa korostettiin erityisesti, että kuntoutusalan opintojaksoja tulisi kehittää suuntaan, jossa ammattikorkeakoulujen erilaista osaamista hyödynnettäisiin opintojaksojen järjestämisessä.

Suurin osa (70,3%) piti erittäin tärkeänä tai tärkeänä mahdollisuutta suorittaa kuntoutusalan opintoja verkko-opintoina toisessa ammattikorkeakoulussa. Lähes yhtä moni (66%) piti erittäin tärkeänä tai tärkeänä mahdollisuutta osallistua lähiopetuksena toteutettaville kuntoutusalan opintojaksoille toisessa ammattikorkeakoulussa. Avoimissa vastauksissa tuotiin esille, että ensin toivotaan mahdollisuutta osallistua kuntoutusalan verkko-opintoihin ja kokeilujen jälkeen voisi pohtia mahdollisuutta osallis-

tua lähiopetukseen, esimerkiksi kesäopintoina järjestettynä.

Noin puolet (52%) kyselyyn vastanneista oli tutustunut muiden ammattikorkeakoulujen kuntoutusalan opintotarjontaan (Kuvio 3.). Kuntoutusalan opintoja toisessa ammattikorkeakoulussa oli kyselyn vastaajista suorittanut 13% (Kuvio 4.).

Kuvio 3. Oletko tutustunut muiden AMK:den kuntoutusalan opintotarjontaan

Kuvio 4. Oletko suorittanut kuntoutusalan opintoja muissa AMK:ssa

Kyselylomakkeen väittämät sujuvasta opintojen suorittamisesta eri ammattikorkeakoulujen välillä herättivät vastaajissa kiinnostusta, joka välittyi avoimissa vastauksissa. Joustavien mahdollisuuksien lisääminen nähtiin keinona lisätä toivottua valinnan vapautta ja laajentavan kuntoutuksen opintotarjontaa. Avoimissa vastauksissa tuotiin esille, että kuntoutuksen opintotarjonta koettiin liian suppeana ja syventyminen opintojen aikana aiheeseen ei aina ole mahdollista. Mahdollisuutta suorittaa kuntoutusalan opintoja toisessa ammattikorkeakoulussa pidettiin osin uutena asia, joka ei opintojen aikana ole tullut esille.

”Tätä on vaikea sanoa, kun tällaista mahdollisuutta ei ole tarjottu. Mutta erityisesti eikö juuri tuollaiset kuntoutuksen syventävät opinnot voisi ajatella suorittavansa muualla, jos omassa amk:ssa ei ole kaikkea tarjolla”

”Mahdollistaa kuntoutuksen kurssien suorittaminen muiden AMK:den koulutustarjonnasta”

”Oikeastaan kaikkea kuntoutukseen liittyvää, nyt on omassa niin suppeasti, vapaavalintaisuutta lisäisi”

”En ole perehtynyt muiden tarjoamiin opintoihin, koska en ole hoksannut ajatella, että opintojen suorittaminen sieltä olisi mahdollista.”

”Mielenkiinto kuntoutukseen on suuri, mutta vaihtoehtoja syventyä juuri kuntoutukseen ei ole ollenkaan, enemmän moniammatillisia kuntoutuskursseja ja ehdottomasti valinnaisia vaihtoehtoja meille, joita se kiinnostaa.”

Reilu puolet vastaajista (64%) piti erittäin tärkeänä tai tärkeänä kehittää kuntoutuksen opintojaksoja, jotka toteutetaan kansainvälisessä yhteistyössä. Puolet vastaajista (56%) piti erittäin tärkeänä kuntoutusalan vaihto-opiskelukohteiden lisäämistä erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Kansainvälisyys ja vaihto-opiskelu eivät kuitenkaan nousseet avoimissa vastauksissa esille tarkempina toiveina.

6 YHTEENVETO

Opiskelijat ja alumnit pitivät tärkeinä kuntoutuksen opintojen kehittämisessä oman ammatin kuntoutusosaamisen tarkastelua ja selkeämpää määrittelyä, monialaisuuden lisäämistä opintoihin sekä mahdollisuutta opiskella kuntoutuksen opintoja muissakin kuin omassa ammattikorkeakoulussa. Avoimissa vastauksissa esitettiin toiveita etenkin monialaisesti toteutettavan työn harjoitteluun opintojen aikana, verkko-opintojen kehittämistä ja harjoittelun vahvistamista opinnoissa. Kuntoutuksen opintojen sisältöihin toivottiin enemmän kuntoutusprosessin opiskelua, toimintakyvyn arviointiosaamisen syventämistä, kuntoutuksen yhteiskunnallista ja lainsäädännöllistä tarkastelua sekä järjestöjen roolin huomioimista.

Opiskelijat ja alumnit pitivät tärkeänä kehittää kuntoutusalan opintoja suuntaan, jossa on mahdollista suorittaa opintoja toisten ammattikorkeakoulujen opintotarjonnasta. Vastaajat arvioivat lähes yhtä tärkeäksi verkko-opetuksen ja lähiopetuksen toteuttamistavaksi. Avoimissa vastauksissa toivottiin kuitenkin verkko-opintoja ensisijaisena vaihtoehtona. Opiskelijoilla ja alumneilla toivoivat, että kuntoutuksen opintojen suorittaminen ammattikorkeakoulujen välillä olisi mahdollista, jotta se lisäisi valinnan mahdollisuutta ja laajentaisi opintotarjontaa.

Ennen kyselyn toteuttamista kyselyn kohdentuminen kuntoutukseen herätti huolta: Osaavatko vastaajat kohdentaa vastauksensa käsittelemään ainoastaan kuntoutuksen opintoja? Kyselyn keskittyminen ainoastaan kuntoutusalan opintoihin nostettiin kyselylomakkeen esittelyosioon sekä saatekirjeeseen selkeästi esille, jotta vastaajat ymmärtäisivät aiheen rajauksen. Tämän ohella kysely lähetettiin opintojen loppuvaiheessa oleville opiskelijoille, jotta vastaaminen olisi helpompaa omien opiskelukokemusten kautta ja heillä olisi lisäksi valmiutta vastata kyselyyn. Kyselyn tuloksista välittyi, että vastaajat pääsääntöisesti ymmärsivät rajata vastauksensa kuntoutuksen opintoihin. Kyselyyn vastanneet käyttivät esimerkiksi avoimissa vastauksissaan käsitteitä kuntoutus, kuntoutusalan työ ja kuntoutusalan opinnot kohdentaakseen ajatuksiaan.

Osalle vastaajista kuntoutusalan opinnot ja kuntoutusalan osaaminen näyttäytyivät epäselvänä ja he toivat epätietoisuuttaan esille avoimissa vastauksissaan. Reilussa kymmenessä vastauksessa kävi ilmi, että niissä käsiteltiin koko tutkintoa tai keskityttiin antamaan palautetta yleisesti ammattikorkeakoulun opetuksesta. Ääripäiden vastauksia ilmeni myös vähän. Yksi vastaaja totesi, että kuntoutusalan opintojen tilanne on niin hyvä, että minkäänlaista kehittämistä ei tarvita. Vastaavasti kaksi vastaajaa ehdottivat kuntoutusalan opintojen täydellistä uusi-
mista, sillä opintojen sisällöt nähtiin vanhanaikaisina.

7 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Kuntoutusalan osaamiskeskittymän tavoitteissa ovat osaamisen kehittäminen ja opetussuunnitelmatyö, yksi keskeinen teema. Näihin liittyen opetuksen digitalisaatio ja verkko-opetus ovat kehityksen alla. Lisäksi harjoittelun kehittäminen erityisesti monialaiseen suuntaan on noussut kehittämiskohteeksi. Tämä kysely osaltaan tukee ja antaa opiskelijanäkökulmaa osaksi työskentelyä.

Kyselyn pohjalta seuraavat teemat nousivat keskeisiksi kehittämiskohteiksi:

1. KUNTOUTUSALAN OMAN AMMATINYDINOSAAMISEN VAHVISTAMINEN

Opintojen tulisi kirkastaa ja selventää oman ammatin ydinosaamista kuntoutuksen osalta ja selkeämmin määritellä kuntoutuksen käsitettä. Kuntoutuksen osaamisen integroituminen omaan ammatilliseen osaamiseen ja tutkintoon.

2. HARJOITTELUOIMINTA JA SEN KEHITTÄMINEN

Harjoittelu nousi teemana keskeisesti esille kehityskohteena. Kuntoutuksen opintoja tulisi kehittää niin, että harjoittelu, toiminnallisuus ja tekeminen olisivat vahvemmin osa oppimista ja osaamisen kehittymistä.

3. MONILAISEN YHTEISTYÖN LAAJENTAMINEN

Kuntoutusalan opintojen tulisi mahdollistaa monialainen yhteistyö jo opintojen aikana. Monialaista yhteistyötä tulee vahvistaa, kehittää ja löytää uusia muotoja osana sosiaali- ja terveysalan opintoja.

4. AMMATTIKORKEAKOULUJEN VÄLISEN YHTEISTYÖN JA OPETUSTARJONNAN LISÄÄMINEN

Ammattikorkeakoulujen tulisi mahdollistaa nykyistä enemmän tapoja, joilla opiskelija voi suorittaa kuntoutusalan opintoja myös muissa ammattikorkeakouluissa. Koulutuksen tulisi tarjota laajemmin ja uusia kuntoutuksen opintopaketteja. Ammattikorkeakoulujen tulisi järjestää valtakunnallisessa yhteistyössä opintoja.

LÄHTEET

CAOT: Canadian Association of Occupational Therapists. (2012)
Profile of practice of Occupational Therapists in Canada.
<https://www.caot.ca/document/3653/2012otprofile.pdf>

Demos Helsinki & Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017)
Yhteenvedo visiovalmistelun työpajoista.
<http://minedu.fi/documents/1410845/4177242/>

EUR-Lex (2016)
Lifelong learning - Key Competences.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ac11090>

Hautamäki, Scheinin & Kupiainen (2000)
Osaaminen - Oppimaan oppimisen taidot. s. 39-75.

Opetushallituksen julkaisu:
Oppimaan oppiminen toisen asteen koulutuksessa.
http://www.oph.fi/download/115531_oppimaan_oppiminen_toisen_ateen_koulutuksessa.pdf

Näsi & Neilimo (2006)
Mitä on liiketoimintaosaaminen. WSOY pro, Helsinki

Opetushallitus (2017)
Elinikäisen oppimisen avaintaidot.
http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/ammattilliset_perustutkinnot/elinikaisen_oppimisen_avaintaidot

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017)
Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030:
Verkkoaivoriihen 1. vaiheen tuloskooste 16.7.2017.
http://minedu.fi/documents/1410845/4177242/OKM_korkeakouluvisio_I_vaiheen_kooste_kevat2017.pdf/1841f360-0d30-4c6c-ac6e-f59a84fe9b7f

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017)

Visio 2030 - Sivistys, osaaminen, tiede ja teknologia ihmisen ja yhteiskunnan hyväksi.

<http://minedu.fi/documents/1410845/4177242/visio2030-kalvot.pdf/0fb786f6-d07b-462c-898b-632e8109b16c>

Valtiovarainministeriö (2017)

Digitalisaatio

<http://vm.fi/digitalisaatio>

KIRJOITTAJAT

Liisa Kokkonen

Sosionomi AMK, kasvatustieteen kandidaatti
(Kasvatustieteet, Helsingin yliopisto)
korkeakouluharjoittelija Metropolia Ammattikorkeakoulussa

Johanna Holvikivi

THM, ett, työnohjaaja, coaching
Kehityspäällikkö kuntoutusalan osaamiskeskityksessä sekä
yliopettaja kuntoutuksen ylemmän ammattikorkeakoulututkin-
non tutkinto-ohjelmassa Metropolia Ammattikorkeakoulussa

LIITTEET

Liite 1: Kyselylomake

Kuntoutusalan opinnot tulevaisuudessa

Kyselyn tavoitteena on selvittää, minkälaisia toiveita opiskelijoilla on liittyen uudenlaisen osaamisen saavuttamiseen kuntoutusalan opinnoissa sekä joustavaan opintojen suorittamiseen ammattikorkeakoulujen välillä.

Kyselyyn osallistumista on tarjottu valtakunnallisesti niihin ammattikorkeakouluihin, joissa on mahdollista opiskella kuntoutusala. Vastaajina toimivat apuvälinetekniikan, fysioterapian, jalkaterapian, kuntoutusohjauksen, naprapatian, osteopatian ja toimintaterapian opiskelijat. Kuntoutusalan alumneilla on myös mahdollisuus vastata kyselyyn.

Huomioithan vastauksissasi, että kyselyn tavoitteena on keskittyä kuntoutusalan opintoihin koko tutkinnon käsittelemisen sijaan.

Kysely liittyy kuntoutusalan osaamiskeskittymäverkoston toimintaan. Verkostoon kuuluu 15 suomalaista ammattikorkeakoulua, jotka tarjoavat kuntoutusalan opintoja. Lisätietoa yhteistyöverkostosta saat kyselyn saatekirjeestä.

Kiitos vastauksestasi!

*Pakollinen

Oman ammatin ydinosaaminen (CAOT 2002; mukailten Holvikivi 2017)

Miten tärkeänä pidät seuraavien teemojen kehittämisen kuntoutusalan opinnoissa?

Vastausvaihtoehdot:

- 1 Erittäin tärkeä = Koen, että teeman tulisi olla kehittämistyön keskiössä
 2 Tärkeä
 3 Vähän tärkeä
 4 Ei tärkeä = En koe, että teema vaatii kehittämistyössä huomiota

Mahdollisuus suunnata opintoja oman kiinnostuksen mukaisesti *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

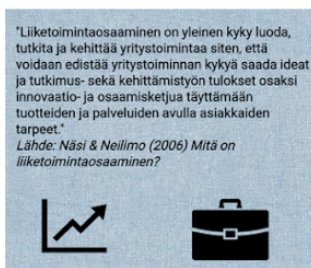
Moniammatillisesti toteutettavan työn harjoittelu *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Yrittäjyysmyönteisen ilmapiirin vahvistaminen *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Liiketoimintaosaamisen vahvistaminen *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Yhteiskunnallisten muutosten laajempi käsittely opinnoissa, esim. sote- ja maakuntaudistus *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Kuntoutusalan kehittämiskohteiden tunnistaminen ja ratkaisujen etsiminen *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Digitalisaatiolla tarkoitetaan yleensä palveluiden siirtymistä sähköiseen muotoon digiteknologian avulla, kuten älylaitteita hyödyntämällä. Digitalisaation avulla voidaan uudistaa perinteisiä tapoja tehdä työtä.
Lähde: vm.fi/digitalisaatio

1 2 3 4

Erittäin tärkeä Ei tärkeä

Vuorovaikutusosaamisen syventäminen (esim. jyrkkien näkemyserojen sovittelu, haastavissa asiakastilanteissa ja eri asiakasryhmien kanssa toimiminen) *

1 2 3 4

Erittäin tärkeä Ei tärkeä

Oppimaan oppimisen taitojen systemaattinen tukeminen opintojen aikana *

Ajattelu ja tiedonhankinta ovat taitoja, joita voidaan opetella. Tarvitaan miettimisen ja harkinnan taitoa eli reflektiota: itsensä tiedostamista, omien mahdollisuuksien pohtimista sekä taitoa ohjata omaa oppimisuraa.

Lähde: Hautamäki, Scheinin & Kuplainen (2000) *Osaaminen- oppimaan oppimisen taidot*. Julkaisussa *Oppimaan oppiminen toisenasteen koulutuksessa*.

1 2 3 4

Erittäin tärkeä Ei tärkeä

Elinikäisen oppimisen taitojen konkretisointi opinnoissa *

Elinikäisen oppimisen avaintaitoja mm.

- Oppimaan oppiminen
- Aloitekyky ja yrittäjyys
- Viestintä- ja mediaosaaminen
- Matemaattinen ja luonnontieteellinen osaaminen
- Teknologinen - ja tietotekninen osaaminen
- Ammattietiikka
- Vuorovaikutus ja yhteistyö

Lähteet:
EUR-lex *Lifelong learning- key competence*
OPH *Elinikäisen oppimisen avaintaidot*

1 2 3 4

Erittäin tärkeä Ei tärkeä

Miten tärkeänä pidät seuraavien vaihtoehtojen kehittämisen kuntoutusalan opinnoissa?

Vastausvaihtoehdot:

1 Erittäin tärkeä = Koen, että vaihtoehdon tulisi olla kehittämistyön keskiössä

2 Tärkeä

3 Vähän tärkeä

4 Ei tärkeä = En koe, että vaihtoehto vaatii kehittämistyössä huomiota

Mahdollisuus suorittaa kuntoutusalan opintojaksoja lähiovetuksena eri ammattikorkeakouluissa *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Mahdollisuus suorittaa kuntoutusalan opintojaksoja verkko-opintoina eri ammattikorkeakouluissa *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Mahdollisuus osallistua kuntoutusalan opintojaksoille, joissa järjestämisvastuussa on kaksi tai useampi ammattikorkeakoulu *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Mahdollisuus osallistua opintojaksoille, jotka toteutetaan kansainvälisessä yhteistyössä *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Kuntoutusalan vaihto-opiskelukohteiden lisääminen *

	1	2	3	4	
Erittäin tärkeä	☐	☐	☐	☐	Ei tärkeä

Kuntoutusalan opintotarjonta valtakunnallisesti

Oletko tutustunut muiden ammattikorkeakoulujen kuntoutusalan opintotarjontaan? *

Kyllä

Ei

Oletko suorittanut tutkintoosi kuuluvia kuntoutusalan opintoja muissa ammattikorkeakouluissa? *

Kyllä

Ei

Avoimet kysymykset

Listaa lyhyesti kolme keskeisintä asiaa.

Mitkä ovat oman koulutuksesi osat, jotka keskeisesti vahvistavat kuntoutuksen osaamistasi? *

Oma vastauksesi

Miten koulutustasi tulisi kehittää, jotta se tarjoaisi paremmin valmiuksia kuntoutuksen osaamiseen? *

Oma vastauksesi

Mitä muiden ammattikorkeakoulujen tarjoamia opintoja olisit kiinnostunut suorittamaan? *

Oma vastauksesi

Taustatiedot

Oppilaitos *

Valitse

Tutkinto *

Valitse

Opiskeluvuosi *

3. vuoden opiskelija

4. vuoden opiskelija

Valmistunut

Liite 2: Saatekirje opiskelijoille

23.10.2017

KUNTOUTUSALAN OPINNOT TULEVAISUUDESSA- OPISKELIJAKYSELY

Kuntoutusalan osaamiskeskittymäverkoston muodostavat edustajat ja varajäsenet 15 suomalaisesta ammattikorkeakoulusta. Edustajat ja varajäsenet toimivat ammattikorkeakouluissaan muun muassa yliopettajina, koulutuspäälliköinä tai lehtoreina. Verkosto huolehtii yhdessä kuntoutusalan osaamistarpeesta valtakunnallisesti ja tavoitteena on uudistaa, vahvistaa ja kehittää kuntoutuksen koulutusta kuntoutujien parhaaksi. Verkosto aloitti toimintansa vuoden 2017 alusta ja on parhaillaan käynnistämässä toimintaa yhteisten suuntalinjojen mukaisesti.

Opiskelijakyselyn tavoitteena on valtakunnallisesti selvittää, minkälaisia toiveita opiskelijoilla on liittyen uudenlaisen osaamisen saavuttamiseen kuntoutusalan opinnoissa sekä joustavaan opintojen suorittamiseen ammattikorkeakoulujen välillä. Kuntoutusalan osaamiskeskittymäverkosto haluaa kartoittaa koko Suomen mittakaavassa, miten opiskelijat kehittäisivät omaa koulutustaan, jotta se tarjoaisi valmiuksia parempaan kuntoutusalan osaamiseen. Kyselyn tuloksista kootaan yhteenvedo, jota osaamiskeskittymäverkosto hyödyntää toimintansa suunnittelussa ja toimenpiteissään.

Kyselyyn vastaaminen: Huomioithan vastatessasi, että kysely keskittyy kuntoutusalan opintoihin, ei koko tutkintoon. Vastaamalla kyselyyn tuot anonymisti esille opiskelijoiden toiveita ja ajatuksia, jotka ovat keskeinen näkökulma koulutuksen kehittämisyössä. Kyselyssä pyritään selvittämään, mihin teemoihin tulisi tulevaisuudessa keskittyä enemmän kuntoutusalan opinnoissa, jotta kuntoutusalan osaaminen vahvistuisi. Väittämiä arvioidaan asteikolla 1 erittäin tärkeä - 4 ei tärkeä ja niiden muotoilussa on hyödynnetty OKM korkeakoulu 2030 visiotyön teemoja ja oman ammatin ydinosaamisen määrittelyä (CAOT 2002; mukaillen Holvikivi 2017). Vastatessasi kyselyyn väittämiin pohdi, miten tärkeää teeman kehittäminen on mielestäsi kuntoutusalan opinnoissa. Vastaamalla asteikkoon arvon 1 toivot teeman olen kehittämistyön keskiössä ja vastaamalla arvon 4 tuot esille, ettei teemaa vaadi nykyistä enempää huomiota.

Kyselylomake on jaettu viiteen osioon taustatietojen lisäksi. Ensimmäisessä osiossa pyydetään asettamaan tärkeysjärjestykseen kolme keskeisintä oman ammatin ydinosaamisen aluetta, joihin tulisi tulevaisuudessa keskittyä enemmän kuntoutusalan opinnoissa. Kyselylomakkeen toisessa, kolmannessa osiossa pyydetään vastaamaan, miten tärkeitä väittämät ovat. Kyselyn viides osio koostuu avoimista kysymyksistä, jossa pyydetään kirjoittamaan kolme keskeisintä asiaa tiivistetysti.

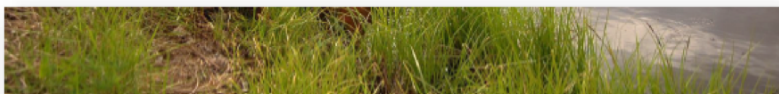
Kiitos vastauksestasi!

Lisätietoja:
Liisa Kokkonieni, liisa.kokkonieni@metropolia.fi

KYSELYSSÄ MUKANA

Jyväskylän amk
Karelia-amk
Kaakkois-Suomen amk
Lahden amk
Lapin amk
Laurea-amk
Metropolia amk
Oulun amk
Satakunnan amk
Savonia-amk
Tampereen amk
Turun amk

Liite 3: Saatekirje alumneille

KUNTOUTUSALAN OPINNOT TULEVAISUUDESSA-

23.10.2017

Opiskelija- ja alumnikysely

Kuntoutusalan osaamiskeskittymäverkoston muodostavat edustajat ja varajäsenet 15 suomalaisesta ammattikorkeakoulusta. Edustajat ja varajäsenet toimivat ammattikorkeakouluissaan muun muassa yliopettajina, koulutuspäälliköinä tai lehtoreina. Verkosto huolehtii yhdessä kuntoutusalan osaamistarpeesta valtakunnallisesti ja tavoitteena on uudistaa, vahvistaa ja kehittää kuntoutuksen koulutusta kuntoutujien parhaaksi. Verkosto aloitti toimintansa vuoden 2017 alusta ja on parhaillaan käynnistämässä toimintaa yhteisten suuntalinjojen mukaisesti.

Opiskelijakyselyn tavoitteena on valtakunnallisesti selvittää, minkälaisia toiveita opiskelijoilla ja alumneilla on liittyen uudenlaisen osaamisen saavuttamiseen kuntoutusalan opinnoissa sekä joustavaan opintojen suorittamiseen ammattikorkeakoulujen välillä. Kuntoutusalan osaamiskeskittymäverkosto haluaa kartoittaa koko Suomen mittakaavassa, miten opiskelijat ja alumnit kehittäisivät omaa koulutustaan, jotta se tarjoaisi valmiuksia parempaan kuntoutusalan osaamiseen. Kyselyn tuloksista kootaan yhteenveto, jota osaamiskeskittymäverkosto hyödyntää toimintansa suunnittelussa ja toimenpiteissään.

Kyselyyn vastaaminen: Huomioithan vastatessasi, että kysely keskittyy kuntoutusalan opintoihin, ei koko tutkintoon. Vastaamalla kyselyyn tuot anonymisti esille opiskelijoiden sekä alumnien toiveita ja ajatuksia, jotka ovat keskeinen näkökulma koulutuksen kehittämistyössä. Kyselyssä pyritään selvittämään, mihin teemoihin tulisi tulevaisuudessa keskittyä enemmän kuntoutusalan opinnoissa, jotta kuntoutusalan osaaminen vahvistuisi. Väittämiä arvioidaan asteikolla 1 erittäin tärkeä - 4 ei tärkeä ja niiden muotoilussa on hyödynnetty OKM korkeakoulu 2030 visiön teemoja ja oman ammatin ydinosaamisen määrittelyä (CAOT 2002; mukailen Holvikivi 2017). Vastatessasi kyselyn väittämiin pohdi, miten tärkeää teeman kehittäminen on mielestäsi kuntoutusalan opinnoissa. Vastaamalla asteikkoon arvon 1 toivot teeman olen kehittämistyön keskiössä ja vastaamalla arvon 4 tuot esille, ettei teemaa vaadi nykyistä enempää huomiota.

Kyselylomake on jaettu viiteen osioon taustatietojen lisäksi. Ensimmäisessä osiossa pyydetään asettamaan tärkeysjärjestykseen kolme keskeisintä oman ammatin ydinosaamisen aluetta, joihin tulisi tulevaisuudessa keskittyä enemmän kuntoutusalan opinnoissa. Kyselylomakkeen toisessa, kolmannessa osiossa pyydetään vastaamaan, miten tärkeitä väittämät ovat. Kyselyn viides osio koostuu avoimista kysymyksistä, jossa pyydetään kirjoittamaan kolme keskeisintä asiaa tiivistetysti.

Kiitos vastauksestasi!

Lisätietoja:

Liisa Kokkonieni, liisa.kokkonieni@metropolia.fi

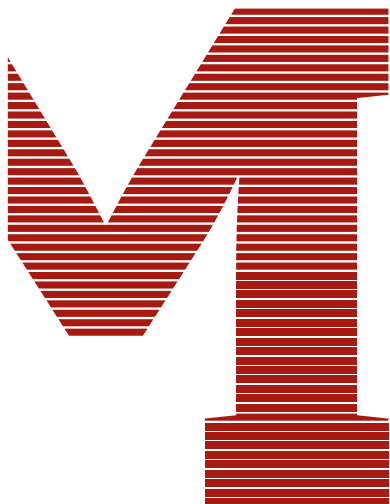
KYSELYSSÄ MUKANA

Jyväskylän amk
Karelia-amk
Kaakkois-Suomen amk
Lahden amk
Lapin amk
Laurea-amk
Metropolia amk
Oulun amk
Satakunnan amk
Savonia-amk
Tampereen amk
Turun amk

Liite 4: Tutkimusluvut

Tutkimusluvut myönnettiin seuraavista ammattikorkeakouluista:

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu - XAMK
Karelia-ammattikorkeakoulu
Lahden ammattikorkeakoulu - LAMK
Lapin ammattikorkeakoulu
Laurea-ammattikorkeakoulu
Oulun ammattikorkeakoulu - OAMK
Satakunnan ammattikorkeakoulu - SAMK
Savonia-ammattikorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu - TAMK
Turun ammattikorkeakoulu

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Opiskelijoiden ja alumnien toiveet kuntoutuksen opintojen tulevaisuudesta

Tämä raportti on yhteenveto kuntoutusalan osaamiskeskittymäverkoston syksyllä 2017 toteuttamasta opiskelija- ja alumnikyselystä. Verkostoon kuuluu 15 suomalaista ammattikorkeakoulua, joissa järjestetään kuntoutusalan eri tutkintoja.

Kuntoutusalan osaamiskeskittymän verkoston työskentelyssä nähtiin tärkeänä, että opiskelijanäkökulma ja ääni tulevat esille osana verkoston työskentelyä. Kyselyn tavoitteena oli selvittää ”Minkälaisia toiveita opiskelijoilla ja alumneilla on liittyen uudenlaisen osaamisen saavuttamiseen kuntoutusalan opinnoissa sekä joustavaan opintojen suorittamiseen ammattikorkeakoulujen välillä?”

Opiskelijakyselystä vastasi kehityspäällikkö Johanna Holvikivi Metropolia Ammattikorkeakoulusta ja kyselyn toteutti korkeakouluharjoittelija Liisa Kokkonieniemi.

